

Geomathematical Dictionary

T. Malvić, M. Cvetković, D. Balić

The Geomathematical Dictionary was published by the Croatian Geological Society in Zagreb in 2008. Its format is A5, it has 74 pages, ISBN 978-953-95130-4-5.

T. Malvić, M. Cvetković and D. Balić processed 103 geomathematical terms in their terminological dictionary. The dictionary's language and idea are clear, and concepts and terms in alphabetic order are clearly presented and described.

Entries in Croatian are accompanied by English equivalents in parentheses, which is a good methodical and lexicographically justified method because this is a relatively new conceptual and terminological field in Croatian, so it is necessary to help those who are used to English terminology, while respecting the standard Croatian language and the requirement for Croatian professional

terminology to develop according to sciences it is a part of.

In Croatian, when there are already two equivalents for a given English concept, the authors settle on one of them, but note both of them in the entry list, and the concept is defined with the entry the authors considered linguistically better and more precise, e.g. the concept is *Gnjezdasti variogramski model* (nested variogram model), but it directs to *Ugniježđeni variogramski model*, where the concept is processed.

Considering lexicographic definitions, it should be noted that definitions are not dictionary ones, as one might think given the publication's title, but are lexicon ones. Namely, a dictionary definition determines an entry's meaning most often by determining its hypernym and characteristics which make the entry different from its co-hyponyms, i.e. it has to contain *genus proximus* and *differentia specifica*. In addition, a dictionary definition only has to state essential characteristics of the defined concept, while a dictionary article can contain the definition and a grammatical description of the entry. These definitions are broader, as are usually in lexicons, because several sentences contain everything essential to completely explain the term, and they are sometimes even more complex, i.e. encyclopaedic style definitions.

One shortcoming is that concepts are written with initial capital letter, which is not usual in terminological dictionaries, which removes the difference between concepts made from appellatives, i.e. common nouns, and those from proper nouns (e.g. *Gnjezdasti variogramski model* and *Gaussov model*).

We would also like to warn that the dictionary uses the term *kriging* in several places which was literally taken from English. We recommend the authors to consider using the term *krigiranje*, which is better adapted to

Croatian and can be found as early as 1988 in the Encyclopaedia of Technique (JLZ "Miroslav Krleža", ed. H. Požar, 1988, vol. 11, page 606).

It is positive the authors adhered to the lexicographic principle according to which all words used to define another word, i.e. entry, have to be independent entries themselves. Since this is professional terminology, this means that all terms used in the definition of a term are also found in independent articles (e.g. in defining *Gnjezdasti variogramski model* the following terms are found: *odstupanje*, *sferni model* and *eksponencijalni modeli* and they are defined in separate articles).

The dictionary ends with an Index of English Expressions, which is justified considering geomathematicians currently mostly know English terminology, so they sometimes know neither the Croatian equivalent nor which article they should look for an explanation of a particular term.

We suggest the authors to supplement the next edition with a list of references and perhaps consult with mathematicians. Not to diminish the dictionary's value, it is a fact that all three authors and both reviewers are geologists. Considering the dictionary concerns geomathematics, it would be good if the mathematical way of thinking and the mathematical approach were taken into consideration.

Since there are no other publications in the field of geomathematics, this dictionary is going to fill the existing void in the professional terminological lexicography. One of the dictionary's values is that it is going to help engineers and students in a professional but also popular way to learn a number of geomathematical terms nowadays used in various geologic studies and scientific papers.

Ankica Čilaš Šimpraga
Miljenko Lapaine



Geomatematički rječnik

T. Malvić, M. Cvetković, D. Balić

U izdanju Hrvatskoga geološkog društva u Zagrebu objavljen je 2008. godine Geomatematički rječnik. Knjižica je formata A5, ima 74 stranice, ISBN 978-953-95130-4-5.

T. Malvić, M. Cvetković and D. Balić u svojem terminološkom rječniku obradili su 103 geomatematička pojma. Rječnik je iznesen pregledno i jasno u jezičnom i konceptualnom smislu, a nazivi, koji se donose abecednim redom, uredno su izloženi i opisani.

Uz natuknicu na hrvatskom jeziku u zagradi se donosi ekvivalent na engleskom, što je dobar metodički i opravdan leksikografski postupak jer je riječ o relativno novome terminološkom području u hrvatskom jeziku pa je potrebno ići ususret onima koji su se naviknuli na englesko nazivlje, a pritom se poštuje norma standardnoga hrvatskog jezika i zahtjev da se hrvatsko strukovno nazivlje razvija u skladu sa znanostima kojima pripada.

Kad u hrvatskome jeziku već postoje dva ekvivalenta za neki engleski pojam, autori se odlučuju za jedan od njih, no u samom popisu natuknica navode oba, s tim da se pojam definira uz onu natuknicu koju autori smatraju jezično boljom i preciznijom, npr. donosi se pojam *Gnjezdasti variogramski model (nested variogram model)*, no upućuje se na *Ugniježđeni variogramski model* i ondje se donosi obrada.

Što se tiče samoga leksikografskog definiranja, valja reći da definicije nisu rječničke, kao što sugerira naslov publikacije, već su leksikonske. Naime, rječničkom se definicijom određuje značenje natuknice najčešće tako da se odredi njezin hiperonim te značajke prema kojima se određena natuknica razlikuje od svojih kohiponima, tj. u njoj moraju biti sadržani *genus proximus* i *differentia specifica*. Također, rječnička definicija treba navoditi samo bitna obilježja definiranoga pojma, a uz definiciju značenja rječnički članak može sadržavati gramatički opis natuknice. Ovdje su definicije šire, tj. leksikonske jer se u nekoliko rečenica kazuje sve što je bitno kako bi se pojam posve objasnio, a katkad su i kompleksnije, tj. enciklopedijske.

Kao mali nedostatak izdvajamo to da su nazivi pisani velikim početnim slovom, što nije praksa u terminološkim rječnicima,

a time se ukida razlika između naziva koji su nastali od apelativa, tj. općih imenica, i onih izvedenih od osobnog imena (npr. *Gnjezdasti variogramski model* i *Gauss-ov model*).

Također upozoravamo da se u rječniku na više mjesta upotrebljava naziv *kriging* doslovno preuzet iz engleskoga jezika. Predlažemo autorima da razmisle o upotrebi hrvatskomu jeziku bolje prilagođene inačice *krigiranje*, koja se u tom obliku može susresti još 1988. u Tehničkoj enciklopediji JLZ "Miroslav Krleža" (ur. H. Požar, sv. 11, 1988, str. 606).

Positivno je da su se autori pridržavali leksikografskoga načela prema kojem sve riječi koje se upotrebljavaju pri definiranju neke druge riječi, tj. natuknice, i same moraju biti samostalne natuknice. Kako je ovdje riječ o strukovnom nazivlju, to znači da su svi termini koji su upotrijebljeni u tumačenju naziva koji se definiraju u određenom članku doneseni i u zasebnim natuknicama (npr. u definiranju *ugniježđenoga variogramskog modela* donose se nazivi: odstupanje, sferni model te eksponencijalni modeli i oni se definiraju u svojim člancima).

Rječnik se završava Indeksom engleskih izraza, čije je donošenje uistinu

opravdano s obzirom na to da geomatematičari zasad ponajviše poznaju strukovnu terminologiju na engleskom jeziku pa katkad, vjerojatno, ne znaju hrvatski ekvivalent, a time ni unutar kojeg članka trebaju potražiti tumačenje određenoga naziva.

Predlažemo autorima da sljedeće izdavanje rječnika upotpune popisom upotrijebljene literature i da se možda posavjetuju s kojim matematičarom. Ne umanjujući vrijednost rječnika, činjenica je da su sva tri autora i oba recenzenta po struci geolozi. Budući da se rječnik bavi geomatematikom, bilo bi dobro da i matematički način razmišljanja, odnosno matematički pristup bude uzet u obzir.

Kako na području geomatematike ne postoje druga djela slične namjene, objavljivanje ovoga rječnika popunit će dosadašnju prazninu u stručnoj terminološkoj leksikografiji. Vrijednost je rječnika, uz ostalo, u tome što će na stručan, ali i popularan način pomoći inženjerima i studentima da se detaljno upoznaju s velikim brojem geomatematičkih naziva koji se danas upotrebljavaju u različitim geološkim studijama i znanstvenim radovima.

Ankica Čilaš Šimpraga
Miljenko Lapaine

169

